

Vaikuttamisen kärjet 2027

1. Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu

Sosiaali- ja terveysministeriö (talousarvion pääluokka 33)

2. Valtion talousarvion mukainen momentti (jos tiedossa)

STEA-avustuksia myönnetään valtion talousarvion momentilta 33.90.50.

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala, 90. Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen, 50. Avustukset yhdistyksille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen

3. Esityksen/hankkeen nimi

STM: Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen, Avustukset yhdistyksille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen

4. Kustannusarvio

kokonaiskustannusarvio
valtion rahoitusosuus / esitetyn määrärahan suuruus

Terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen tarkoitettua määrärahaa on tarkoitus käyttää vuonna 2026 yhteensä 270,588 milj. euroa. Määrärahasta 25,788 milj. euroa on aiemmilta vuosilta käyttämättä jäänyttä, Raha-automaattiyhdistyksen tuottoa, joka on käytettävä arpalaislain siirtymäsäännöksen nojalla 31.12.2026 mennessä. Vuonna 2025 avustuksia myönnettiin yhteensä 304,088 milj. euroa. Vuoden 2024 avustustaso oli noin 384 miljoonaa euroa.

5. Toimenpiteiden kuvaus ja esityksen/määrärahan perustelut (max. 4 000 merkkiä/1 A4-sivu)

4000 merkkiä jäljellä

Suunnitellut leikkaukset ko. momenttiin tulee perua ja palauttaa avustustaso vuoden 2024 avustustasoon.

Maakuntamme järjestökenttä toimii kantavana voimana hyvinvoinnin, osallisuuden, kotoutumisen ja demokratian vahvistamisessa. Alueelliset ja paikalliset yhdistykset rakentavat yhteisöjä ja turvaverkkoja niin pienissä kunnissa kuin laajoilla alueilla niin paikallisesti kuin alueellisesti – ne ovat ensilinjan tekijöitä, kun puhutaan ihmisten arjesta, elinvoimasta ja yhteisöllisyydestä. Järjestötyö täydentää julkisia palveluja, tavoittaa heikommassa asemassa olevia – mm. nuoria, maahanmuuttajia, pitkittyneesti työttömiä, ikääntyviä – ja tarjoaa matalan kynnyksen tukea tilanteissa, joissa lakisääteisetkin palvelut tarvitsevat kumppanin. Alueen elinvoiman keskeinen edellytys on ihmisten sosiaalinen hyvinvointi ja -turvallisuus, jota alueen järjestöt toiminnallaan ovat luomassa ja tukemassa.

Valtionavustusjärjestelmän (momentti 33.90.50 – Avustukset yhdistyksille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen) leikkaaminen heikentää merkittävästi järjestökentän toimintakykyä.

Pk Sotun hallitukselle 15.12.2025
Lausunto vaikuttamisen kärkiin

Avustustasoa on leikattu ja ollaan leikkaamassa merkittävästi nykyisen hallituksen toimesta. Valtionavustus on monella järjestölle ensisijainen ja ainut rahoituslähde sekä toiminnan edellytys. Vuonna 2024 myönnetty taso muodostaa kriittisen perustan pitkäjänteiselle yhdistystoiminnalle ja on mahdollistanut myös uusien kehittämishankkeiden hakemisen. Leikkausten jatkuminen tulee suoraan vaikuttamaan siihen, että yhdistykset eivät pysty vastaamaan kasvaviin tarpeisiin ja joutuvat supistamaan ja sopeuttamaan toimintaansa merkittävästi tai jopa lakkauttamaan toimintaa.

Maakunnassa on nähtävissä selkeä yhteys: kun järjestöresurssit heikkenevät, kunnille ja hyvinvointialueelle siirtyy kustannuspaine, ennaltaehkäisevä työ vähenee, elinvoima-, pitovoima- ja osallisuus ja sosiaalinen turvallisuus kärsivät, kun järjestöjen toimintoja supistuu tai loppuu eikä korvaavia tule tilalle. Järjestöjen kautta toteutuvat mm. paikalliset kohtaamispaikat ja vertaistuki ylläpitävät yhteisöllisyyttä ja ehkäisevät eriarvoisuutta – tämä on suora panos maakunnan hyvinvointiin ja vakautumiseen.

Näin ollen edunvalvonnan yhtenä kärkitoimenpiteenä tulee olla STEA-avustusten leikkausten peruuttaminen ja avustustason palauttaminen vuoden 2024 tasolle.

6. Esityksen luonne

x määrärahaesitys

7. Toteuttamisvalmius

x suunnittelu valmis/toteuttamisvalmis

8. Toteutusaikataulu

Valtionavustusleikkausten peruminen vuoden 2024 tasolle.

10. Onko Vaikuttamisen kärjissä 2026 esityksiänne, jotka ovat jo toteutuneet tai rauenneet

Ei

11. Miten maakunnan vaikuttamistyötä voidaan uudistaa ja kehittää edelleen?

Pidämme hyvänä käytäntöä, jossa eri toimijoita kuullaan laajasti, kerätään tietoa ja tavoitteiden vaikuttamistyöhön. Edelleen matalan kynnyksen yhteydenpito, erilaiset tilaisuudet ja vuoropuhelu ovat tärkeitä. Kaikkineen maakuntaliiton vaikuttamistyöstä on vain positiivista palautetta.

12. Mitkä ovat mielestänne maakunnan kehityksen ja vaikuttamistyön kannalta kolme tärkeintä kärkihanketta?

Maakunnan näkökulmasta yksi keskeisimmistä kärkihankkeista tulisi olla laajapohjainen vaikuttamis- ja edunvalvontakokonaisuus, joka turvaa valtion ja EU-tason rahoituksen jatkuvuuden sekä joustavan kohdentumisen alueelliseen ja paikalliseen toimintaan. Tämä on erityisen tärkeää järjestöjen, sosiaali- ja terveysalan toimijoiden, työllisyystoimijoiden, oppilaitosten ja muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kestävä ja

Pk Sotun hallitukselle 15.12.2025
Lausunto vaikuttamisen kärkiin

pitkäjänteisen työn varmistamiseksi. Rahoituksen turvaaminen ei ole pelkästään resurssikysymys, vaan strateginen edellytys elinvoimaiselle, hyvinvoivalle ja osallistavalle Pohjois-Karjalalle. Maakunnassa tehtävä vaikuttamistyö tulee rakentaa niin, että alueen tarpeet, erityispiirteet ja vahvuudet näkyvät selkeästi sekä kansallisessa että EU-tason valmistelussa. Tämä varmistaa, että myös tulevana vuosina järjestöjen ja muiden toimijoiden tekemä paikallinen työ säilyy, kehittyy ja tuottaa arvoa koko maakunnalle.